

2017-09-04

Barn- och ungdomsnämnden

Dnr Bun 2017/236

Utredning om nyanlända elever i Järfälla

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsförvaltningens förslag

- 1 I det kommande budgetarbetet beaktas att ytterligare resurser riktas till Järfälla barn- och elevhälsa (JBE) i syfte att stärka elevhälsan kring nyanlända elever.
- 2 Barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att ta fram en modell för skolplacering av nyanlända elever. Modellen ska främja integration och ska tas fram i samråd med Järfälla språkcentrum (JSC) och kommunens rektorer.
- 3 Barn- och ungdomsförvaltningen ges i uppdrag att utreda hur studiehandledningen i Järfälla kan förbättras.

Ärendet i korthet

Utredningen är en del av barn- och ungdomsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete och syftar till att få kunskap om hur de nyanlända elevernas skolsituation ser ut i Järfälla och om skolsituationen samt kunskapsresultaten kan förbättras.

Utredningen har visat att det finns möjliga sätt till förbättring. Till exempel anses det önskvärt att elevhälsoarbetet stärks. Utredningen förespråkar även att skolplaceringar av nyanlända elever bör göras utifrån skolornas kapacitet och övriga förutsättningar i syfte att främja integration och språkutveckling. Det har även framkommit att studiehandledningen i kommunen kan utvecklas. Därför föreslås att området utreds ytterligare med ambition om att kunna ge förslag på åtgärder som leder till högre måluppfyllelse.

Handlingar

- 1 Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-09-04
- 2 Utredning om nyanlända elever i Järfälla, 2017-08-24

Bakgrund

Syftet och målsättningen med utredningen har varit att få kunskap om hur de nyanländas skolsituation ser ut i Järfälla och undersöka om skolsituationen samt kunskapsresultaten kan förbättras på något sätt.

I juni 2017 fanns 403 nyanlända elever i Järfälla skolor. Det är en heterogen grupp som representerar sammantaget 40 olika språk. De absolut största språkgrupperna är dari/parsi och arabiska. Noterbart är också att tre fjärdedelar av det totala antalet nyanlända elever är i högstadietålder.

Analys

Gruppen nyanlända elever har generellt sett en lägre måluppfyllelse än andra elever. Att det finns skillnader i studieresultat mellan elever födda inrikes och elever födda utrikes är väntat, men allt pekar på att gapet ökar. Detta förklaras genom demografiska skiften inom gruppen elever födda utrikes. Dels har den genomsnittliga åldern vid ankomsten till Sverige stigit, dels har ett skifte skett vad gäller sammansättningen av ursprungsregioner från vilka eleverna kommer.

Många barn som invandrat har flytt från krig och förtryck och kan bära med sig traumatiska upplevelser. Det förefaller rimligt att anta att elevernas allmänna mående påverkar studieresultatet. Elevhälsoarbete har därför en viktig roll att spela för att bidra till goda kunskapsresultat. Det kan därför anses finnas skäl för att utöka Järfälla barn- och elevhälsa uppdrag så att nyanlända elever kan ges stöd i större utsträckning.

Utredningen har uppmärksammat att skolplaceringarna av nyanlända elever i Järfälla i stor utsträckning sker efter elevernas bostadsadresser. Detta bidrar till en skev fördelning mellan skolorna. Till exempel tar Tallbohovskolan emot 107 av de totalt 304 nyanlända elever som går i årskurs 6-9. Detta bör anses motarbeta kommunens vilja att motverka skolsegregationen och i utredningen förespråkas därför att nyanlända elever istället bör fördelas utifrån skolornas kapacitet och övriga förutsättningar att ta emot nyanlända elever. En modell för hur detta kan göras bör tas fram av huvudmannen i samverkan med Järfälla språkcentrum och rektorer.

I utredningen förs även en diskussion om huruvida studiehandledningen fungerar optimalt i Järfälla. För en framgångsrik studiehandledning krävs samverkan mellan studiehandledare och ämneslärare, vilket både rektorer och studiehandledare lyfter fram som ett viktigt område att utveckla. Att förankra fungerande kommunikationskanaler kan vara en åtgärd, men det kan finnas andra mer organisatoriska aspekter som skulle kunna bidra till en mer effektiv studiehandledning.

Det är tänkbart att en decentraliserad organisering av studiehandledning skulle underlätta för kommunikation mellan lärarkategorier och på så vis lägga en grund för ökad kvalitet. Exempelvis skulle de skolor med flest nyanlända elever kunna ha egna anställda studiehandledare inom de största språken. Det skulle också vara möjligt att

organisera studiehandledningen per kommunedel för att minska avståndet mellan studiehandledarna och lärarna på respektive skola.

Barnkonsekvensanalys

Utredningens förslag gynnar nyanlända elever. Genom en utökad elevhälsa kan elevernas mående främjas. Genom en jämnare spridning av eleverna till kommunens skolor kan bättre förutsättningar för integration och språkutveckling skapas. Genom att ytterligare undersöka hur studiehandledningen fungerar i Järfälla kommun kan eventuellt förbättringsåtgärder ringas in, vilket kan främja kunskapsresultaten bland nyanlända elever.

Ekonomiska konsekvenser

Barn- och ungdomsförvaltningen föreslår att resurser till elevhälsan utökas så att ytterligare stöd ska finnas tillgängligt för nyanlända elever. Det handlar i praktiken om att förstärka JBE med två till tre tjänster, till exempel kuratorer och skolpsykologer. Detta motsvarar cirka 1,9 miljoner kronor i kostnad.

Slutsatser

Kunskapsuppdraget är det centrala i skolans uppdrag, men ett utökat elevhälsoarbete kan vara en metod för att nå bättre kunskapsresultat. Därför föreslås att JBE:s resurser förstärks. Detta i syfte att möjliggöra för exempelvis fler kuratorer att finnas tillhands på skolorna som kan erbjuda stöd till nyanlända elever.

Skolplaceringarna av nyanlända elever sker i stor utsträckning efter elevernas bostadsadresser, vilket leder till en skev fördelning mellan skolorna. I utredningen föreslås att fördelningen istället bör ske utifrån skolornas kapacitet och övriga förutsättningar att ta emot nyanlända elever. En modell för hur detta kan göras föreslås ska tas fram av huvudmannen i samverkan med Järfälla språkcentrum och rektorer.

I utredningen kostateras att det finns ett behov av att förbättra organisationen kring studiehandledning i kommunen. I första hand handlar det om att hitta former så att studiehandledare och ämneslärare lättare kan samverka. Inom detta område anses mer kunskap behövas för att kunna lägga fram ett genomtänkt förslag. Därför föreslås i utredningen att organisationen av studiehandledningen utreds ytterligare med ambition om att kunna ge förslag på förbättrande åtgärder.

Minna Avrin
Barn- och ungdomsdirektör

Christina Dahlin Wibom
Verksamhetschef för Utveckling och stöd

Sandra Backlund
Utredare

Kristofer Fagerström
Utredare

Expedieras
Kommunala grundskolor
Fristående grundskolor
Järfälla barn- och elevhälsa
Järfälla språkcentrum
Akten